

„Железнице Србије“ ад
Број: 1930/2020-120-49
Дана: 10.08.2020. године
Београд

На основу члана 36. Статута „Железнице Србије“ акционарско друштво (Службени гласник „Железнице Србије“, број 10/19-пречишћен текст), а у вези са чланом 13. Закона о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник Републике Србије“, бр. 101/05, 91/15 и 113/17- др. закон), чл. 3. и 9. Правилника о превентивним мерама за безбедан и здрав рад за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести („Службени гласник Републике Србије“, број 94/20) и чланом 112. Колективног уговора за „Железнице Србије“ акционарско друштво, Београд (Службени гласник „Железнице Србије“, бр. 26/18, 62/18, 7/19 и 5/20), Одбор директора „Железнице Србије“ акционарско друштво на седници одржаној дана 10.08.2020. године, донео је

ОДЛУКУ

1. Доноси се План примене мера за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести који је саставни део Акта о процени ризика на радним местима и у радној средини у „Железнице Србије“ ад.
2. План примене мера за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести из тачке 1. је саставни део ове одлуке.
3. Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

„ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ“ ад, Београд
Немањина 6, Београд-Савски Венац

**ПЛАН ПРИМЕНЕ МЕРА
ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ПОЈАВЕ И ШИРЕЊА
ЕПИДЕМИЈЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ**
(Издање: 01 / 2020)

(Саставни део Акта о процени ризика на радним местима и у радној средини који је донет сагласно Закону и прописима из области безбедности и здравља на раду)

Датум: 06.08.2020.

Одобрио:
Горан Ачић
Генерални директор

Садржај:

Подаци о аутору Плана примене мера за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести	3
План примене мера за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести	4
Превентивне мере и активности за спречавање појаве епидемије заразне болести	4
Примена мера превенције	4
Опште мере превенције	5
Посебне мере превенције	6
Мере превенције приликом службених сусрета и рада са странкама	8
Мере превенције приликом одласка на службена путовања	9
Мере превенције приликом обављања музејских послова и изложби	10
Мере превенције приликом обављања послова припреме хране, услуживања и боравка у простору ресторана	11
Мере превенције у случају појаве симптома	14
Задужење за спровођење и контролу спровођења превентивних мера и активности	15
Мере и активности за поступање у случају појаве заразне болести	17
Прилози	18

Подаци о аутору Плана примене мера за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести:

Лице за безбедност и здравље на раду (у име Одбора за израду Акта о процени ризика):

Новак Mrшевић, дипл. инж.

Правно лице – аутор Плана примене мера за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести:

**Привредно друштво за консалтинг, БЗР, ЗОП и едукацију „Suport-TQM“ д.о.о.,
Београд 11050 Београд, Вождовац, Сплитска 11**

Веб-сајт: www.est.rs, Е-пошта: suport.tqm@gmail.com

Телефони: +381 (11) 32 82 584, +381 (69) 646 526

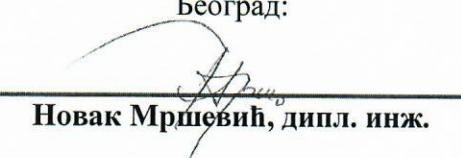
Број лиценце: 164-02-00009/2017-01

Лица за безбедност и здравље на раду испред „Suport-TQM“ д.о.о., Београд:

- 1. Новак Mrшевић, дипл. инж.,
Број лиценце: 152-02-01910/2007-01
Телефон: +381 (63) 84 54 275**

- 2. Љубисав Јовичић, дипл. инж.,
Број лиценце: 152-02-01314/2007-01**

Лице за безбедност и здравље на
раду испред „Suport-TQM“ д.о.о.,
Београд:

Новак Mrшевић, дипл. инж.

I. Превентивне мере и активности за спречавање појаве епидемије заразне болести:

**СВРХА ОВОГ ПЛАНА ПРИМЕНЕ МЕРА, КОЈА ИМА ОБАВЕЗУЈУЋИ КАРАКТЕР,
ЈЕСТЕ СПРЕЧАВАЊЕ ПОЈАВЕ И ШИРЕЊА ЕПИДЕМИЈЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ COVID-19,
ПРИ НОРМАЛНОМ ОБАВЉАЊУ ПОСЛОВА ЖЕЛЕЗНИЦА СРБИЈЕ.**

ПРИМЕНА МЕРА ПРЕВЕНЦИЈЕ

Сходно одредбама Закона о БЗР послодавац је дужан да, приликом организовања рада и радног процеса, обезбеди превентивне мере ради заштите живота и здравља запослених као и да за њихову примену обезбеди потребна финансијска средства. Послодавац је дужан да обезбеди превентивне мере пре почетка рада запосленог, у току рада, као и код сваке измене технолошког поступка, избором радних и производних метода којима се обезбеђује највећа могућа безбедност и заштита здравља на раду, заснована на примени прописа у области безбедности и здравља на раду, радног права, техничких прописа и стандарда, прописа у области здравствене заштите, хигијене рада, здравственог и пензијског и инвалидског осигурања.

На основу Правилника о превентивним мерама за безбедан и здрав рад за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести („Сл.гласник РС“, бр. 94/2020) послодавац је дужан да доносе План примене мера за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести, ради спречавања појаве и ширења заразне болести и отклањања ризика за безбедан и здрав рад запослених, као и лица која се затекну у радној околини. Овај план је саставни део Акта о процени ризика на радним местима и у радној средини који је донет сагласно Закону и прописима из области безбедности и здравља на раду.

Планом примене мера се утврђују мере и активности којима се повећава и унапређује безбедност и здравље запослених ради спречавања појаве епидемије заразне болести, као и мере и активности које се предузимају у случају појаве епидемије заразне болести у циљу безбедности и здравља на раду запослених и заштите присутних лица.

Овај план се примењује на свим радним местима у радној околини у којој се обавља рад изузев рада на терену и рада од куће.

ОПШТЕ МЕРЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ

Како би се умањио ризик инфекције и ширења заразне болести, неопходно је примењивати уобичајене мере превенције, које важе и у случају сезонског грипа, и то:

- 1) Чешће прање руку, које обухвата прање сапуном и топлом водом минимално 20 секунди, посебно након „ризичног“ контакта на начин описан у Прилогу 1 овог плана;
- 2) Обавезно ношење заштитних маски преко уста и носа, у складу са Прилогом 2 овог плана;
- 3) Рад се обавља уз поштовање социјалне дистанце и одржавање удаљености од најмање 1,5 метар између запослених током рада и у разговору приликом социјалних интеракција;
- 4) Избегавати поздрављање руковањем и љубљењем;
- 5) Избегавати окупљања и боравак већег броја лица у радним просторијама;
- 6) Избегавати близки контакт са свима који показују симптоме респираторних болести, попут кашља и кијања, као и друге знаке инфекције попут повишене температуре, грознице и сл.;
- 7) Чешће проветравати просторије у којима се обавља рад и у којима бораве запослени;
- 8) Обавезно чистити и дезинфекциковати радне површине, пре свега радни сто, тастатуру, телефон итд.;
- 9) Обавезно прање руку одмах по доласку на рад, сваки пут по повратку на рад у случају напуштања истог током радног времена;
- 10) У ситуацијама када није могуће прање руку, одржавати хигијену употребом дезинфекционог средстава за руке који садржи минимум 60% алкохола;
- 11) Избегавати додирање уста, носа и очију, осим марамицом и чистим рукама;
- 12) Прекривање уста и носа приликом кашљања и кијања како би дланови остали чисти или кашљање у папирнату марамицу коју је одмах потом потребно бацити у затворену канту за отпадке, те након тога опрати руке; у недостатку марамице, користити рукав;
- 13) Што чешће се умивати чистим рукама и испирати уста топлом водом, чајем или средствима за оралну хигијену;
- 14) Што чешће уносити доволно течности и витамина, практиковати редовне оброке и спавање (одржавати имунитет).

ПОСЕБНЕ МЕРЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ

Послодавац је дужан да на сваком радном месту у радној окolini обезбеди примену превентивних мера, а нарочито следећих:

- 1) Пре почетка рада обезбедити писане инструкције и упутства о мерама и поступцима за спречавање појаве заразне болести, који садрже информацију о симптомима заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-COV-2;
- 2) У складу са могућностима, уколико није организован рад у сменама, да се изврши прерасподела радног времена увођењем друге смене са мањим бројем запослених, уколико природа посла то дозвољава;
- 3) Спроводи појачану хигијену и дезинфекцију радних и помоћних просторија, што укључује редовну дезинфекцију просторија и често проветравање радног простора;
- 4) Да се запосленима обезбеди коришћење средстава за општу превенцију (топла вода и сапун, средства за дезинфекцију руку и радних површина, заштитне маске, убруси итд.) и правовремено требовати нове потребне количине. Ставити средства за дезинфекцију руку на истакнута места на радном месту. Водити рачуна да се дозатори редовно допуњавају. Обезбедити да су на радним местима доступне маске за лице, заједно са затвореним кантама за хигијенско одлагање.
- 5) Да се повећа хигијена на сваком радном месту од стране запослених, посебно чишћење свих површина које се често додирују на радном месту (фиксни телефони, рачунарска опрема и друга опрема за рад (коришћењем 70 - 95% алкохола или раствора натријум-хипохлорита)) и обезбеди појачано чишћење радних и помоћних просторија од стране хигијеничарки, посебно чишћење свих површина које се често додирују, просторија и опреме као што су тоалети, прекидачи за светло, ручке ормарика, славине, ограде на степеништу, ручке на вратима и прозорима; природно проветравање простора отварањем прозора.
- 6) Да се уреди начин вођења евиденције о дезинфекцији радних и помоћних просторија коју организује и спроводи;
- 7) Обезбеди израду упутства за безбедан и здрав рад са извођачима радова, добављачима, дистрибутерима и спољним сарадницима;
- 8) Да се организује и обезбеди редовно уклањање отпада и смећа (канте за смеће обложене пластичном кесом) из просторија тако да се могу испразнити без контакта са садржајем;
- 9) По потреби на улазу у објекат постављати дезобаријеру - сунђер довољне дебљине, добро натопљен дезинфекцијоним средством (по могућности фиксирати лим дезобаријере), као и дозер са средством за дезинфекцију руку на бази алкохола или асепсолом.
- 10) Да се употреба централне климатизације заустави или смањи уколико је то технички могуће и редовно чисте и одржавају клима уређаји;
- 11) Упознавање запослених са мерама заштите здравља на раду и њихово образовање у вези са специфичним условима, као и са коришћењем средстава и опреме за личну заштиту на раду и колективним мерама безбедности и здравља на раду, у складу са прописима којима се уређује безбедност и здравље на раду;
- 12) Уколико постоје могућности, треба обезбедити бесkontактно мерење температуре запослених;
- 13) Да се запосленима који спадају у посебно угрожене групе (лица са утврђеним хроничним оболењима, труднице и лица старија од 60 година), као и запослени који треба да уживају посебну заштиту (родитељ детета до 12 година живота и родитељ детета са посебним потребама ако сам врши родитељска права или други родитељ није у могућности да послове

- свог радног места обавља од куће), уколико природа посла то дозвољава, омогући да раде од куће;
- 14) Да се пројектује радно место тако да се смањи групни рад и непосредни контакт запослених;
 - 15) Да се да предност комуникацији путем телефона, интернета, конференцијских позива итд;
 - 16) Да се, у зависности од врсте послова, информације и препоруке надлежних органа и претпостављених прате путем доступних, званичних извора информисања;
 - 17) Да се обезбеди контакт са амбулантом који би се могао одмах активирати у случају појаве „ризичне“ ситуације;
 - 18) Да се запосленом који има симптоме заразне болести „COVID -19“ укаже на неопходност јављања у „COVID“ амбуланту;
 - 19) Да се, у случају да се у просторијама задеси особа са симptomима налик прехлади или грипу – која није запослени, а да се не понаша у складу са мерама опште превенције, та особа упозори да напусти објекат, односно ако не послуша упозорење, да се позве служба обезбеђења;
 - 20) Да се, ако се у просторијама задеси особа која није запослени, а којој се стање налик прехлади или грипу нагло погорша, одмах, на безбедан начин изолује и позве хитна медицинска служба.

Железнице Србије ад дужно је да:

- 1) обавезно прати изостанке запослених са радних места, а у случају да се догоди већи број изостанака од уобичајеног, да спроведу активности за наставак и несметано обављање послова из утврђеног делокруга и надлежности;
- 2) у случају потребе преусмери запослене тако да радна места могу несметано да функционишу;
- 3) у случају потребе променити радну праксу, када је то потребно за одржавање несметаног процеса рада;
- 4) обавезно проверава стање људских ресурса, како би били сигурни да су политике и праксе у складу са препорукама за јавно здравље и у складу са важећим одлукама надлежних државних органа;
- 5) обавезно поштује све мере усмерене на сузбијање ширења заразне болести „COVID-19“, а посебно меру којом су ограничена окупљања.

МЕРЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ ПРИЛИКОМ СЛУЖБЕНИХ СУСРЕТА И РАДА СА СТРАНКАМА

Ако пословна активност захтева сталну комуникацију са запосленима, рад са странкама, тимски рад и групне сусрете са учесницима неког састанка, потребно је предност дати комуникацији путем телефона, интернета, конференцијских позива и слично, а ако то није могућно, радну активност обавезно је свести на минимум, придржавајући се општих мера превенције.

Превенција ширења заразе треба да подржи радне активности, па се у датим околностима налажу следеће мере, и то:

- 1) обавезно на улазним вратима у службене просторије поставити обавештења да је при уласку обавезна дезинфекција руку за све (запослене и посетиоце) и обезбедити упутства за безбедан и здрав рад са спољним сарадницима;
- 2) када се обавља рад са странкама путем непосредног контакта запосленима омогући рад у одвојеним просторијама или да постави физичке баријере (нпр. постављање ПВЦ или плексиглас баријере) и да ограничи број лица која улазе у ове просторије;
- 3) обавезно појачати контролу уласка у службене просторије;
- 4) обавезно избегавати руковање и друге облике непосредног контакта приликом службених сусрета;
- 5) за састанке обавезно користити веће просторије како би се између учесника омогућила физичка дистанца од бар 1,5 метар;
- 6) пре почетка и након састанка обавезно проветрити и дезинфекцијати просторију (радне површине, кваке, коришћену апаратуру итд.);
- 7) смањити време трајања састанака да трају што је краће могуће;
- 8) на састанку служити флаширану воду без чаше;
- 9) за запослене, који раде са странкама, обавезно обезбедити дезинфекциона средства за руке и заштитне маске;

МЕРЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ ПРИЛИКОМ ОДЛАСКА НА СЛУЖБЕНА ПУТОВАЊА

- 1) Саветовати запослене да консултују националне савете о путовањима пре одласка на пословна путовања.
- 2) Избегавати путовања у погођена подручја.
- 3) Проверити да ли имате најновије информације о областима у којима се шири „COVID-19”. Послодавац и запослени требало би да проуче најновије смернице и препоруке за сваку дестинацију.
- 4) Обезбедити да сви запослени који путују на локације које пријављују „COVID-19” добију информације од квалификованог стручњака (здравствене службе, пружаоца здравствене заштите или локалног јавног здравственог партнера).
- 5) Избегавати слање запослених који могу бити изложени већем ризику од озбиљних болести (старијих запослених и особа са медицинским стањима попут дијабетеса, болести срца и плућа) у подручја где се шири „COVID-19”.
- 6) У складу са могућностима, обезбедити мале боце (испод 100 ml) гелова за дезинфекцију на бази алкохола запосленима који ће ускоро отпутовати. То може олакшати редовно прање руку.
- 7) Посебно скренути пажњу или упозорити запослене који су упућени на службено путовање да се придржавају општих мера превенције као што су редовно прање руку и држање растојања од најмање 1,5 метар од људи који кашљу или кијају.
- 8) Онај ко се разболи на путу, о томе одмах треба да обавести свог руководиоца.
- 9) Запослени који су се вратили са подручја где се шири „COVID-19”, требало би да надгледају симптоме 14 дана и проверавају температуру два пута дневно. Ако развију благи кашаљ или ниску температуру (тј. температуру од 37,30 С или више), требало би да остану код куће и да се јаве дежурној „COVID„ амбуланти.

МЕРЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ ПРИЛИКОМ ОБАВЉАЊА МУЗЕЈСКИХ ПОСЛОВА И ИЗЛОЖБИ

- 1) На улазу у Музеј поставити дезо-баријере и дозере за дезинфекцију руку за обавезну дезинфекцију запослених и посетилаца при уласку у Музеј (у складу са могућностима – бесконтактни дозери). Уколико постоји могућност, на улазу у Музеј треба обезбедити и бесконтактно мерење температуре посетилаца и запослених.
- 2) На улазу и свим видним местима у Музеју поставити обавештење о мерама превенције, начину кретања и броју посетилаца који истовремено могу посетити Музеј.
- 3) Обавезно ношење заштитне опреме маске за запослене и посетиоце, тако да маска прекрива уста и нос, дезинфиковаше руку на улазу препарatom на бази 70% алкохола или асепсолом и прелазак преко постављене дезобаријере за обуђу.
- 4) Не одржавати било какве програме, догађаје и изложбе који подразумевају окупљање већег броја људи.
- 5) Поставити видно обавештење да је потребно да лица при доласку, боравку и одласку из Музеја задржавају међусобну удаљеност од 1,5 метар.
- 6) Адекватно прање руку запослених топлом водом и обавезна дезинфекција руку: пре почетка рада, након кашљања, кијања или брисања носа, након руковања отпадом после чишћења опреме и просторија, након коришћења тоалета, након јела, пића или пушења.
- 7) У поступку наплате карата фаворизовати бесконтактно плаћање картицама (посетилац прислања картицу аутомату зачитавање, без додира исте од стране запосленог). Ако се услуга плаћа готовином, неопходна је дезинфекција руку/рукавица након сваке наплате, а пре било које друге радње.
- 8) Редовно чишћење и дезинфекција просторија, подова, опреме и експоната у Музеју и предмета који се често додирују (кваке, пултови, столови, столице, прекидачи за светло, славине и сл.). Повремено обавити и дезинфекцију приступних прилаза објекту.
- 9) Обезбедити редовно уклањање отпада и смећа (канте за смеће са педалом за можно отварање обложене пластичном кесом) из просторија тако да се могу испразнити без контакта са садржајем.
- 10) Обезбедити обележена места за хигијенско одлагање отпада у простору – употребљених маски, рукавица и другог отпада – кеса у канти са педалом за можно отварање. Отпад се сакупља у одговарајуће кесе које се даље третирају у складу са процедуром за управљање уз прописане мере заштите.
- 11) У простору Музеја што чешће проветравати просторије природном вентилацијом, отварањем прозора. Употребу централне климатизације зауставити или смањити уколико је то технички могуће.
- 12) На почетку и на крају радног дана добро проветрити све просторије, дезинфекцирати све радне површине, опрему и експонате, као и подове, и извршити уклањање отпада на хигијенски начин.

МЕРЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ ПРИЛИКОМ ОБАВЉАЊА ПОСЛОВА ПРИПРЕМЕ ХРАНЕ, УСЛУЖИВАЊА И БОРАВКА У ПРОСТОРУ РЕСТОРАНА

На основу досадашњих сазнања и процене ризика у вези избијања и ширења болести изазване корона вирусом (COVID-19), нема доказа који би указали на то да се вирус преноси путем хране, јер је за преношење коронавируса потребан домаћин (човек или животиња). Вирус је нестабилан у спољашњој средини, на радним површинама и осетљив на високе температуре.

Сва лица која рукују храном морају да испуњавају услове у погледу добrog здравственог стања, без знакова респираторне или било које друге болести која може да контаминира храну.

Како би се избегла и најмања могућност да заражене особе које производе и рукују храном, пренесу вирус кашљем, кијањем или додиром, изузетно је важно да се поштују следећа хигијенских правила:

- 1) На улазу у ресторан поставити дезо-баријере и дозере за дезинфекцију руку за обавезну дезинфекцију при уласку у ресторан (у складу са могућностима – бесконтактни дозери). Уколико постоје могућности, на улазу у ресторан треба обезбедити и бесконтактно мерење температуре гостију;
- 2) Обавезно ношење заштитне маске у ресторану тако да иста прекрива уста и нос, дезинфекција руке на улазу препарatom на бази 70% алкохола или асепсолом и прелазак преко постављене дезобаријере за обућу. Поставити обавештење са мерама превенције на улазу у ресторан и на свим видним местима.
- 3) Адекватно прање руку топлом водом и обавезна дезинфекција руку: пре почетка рада, након кашљања, кијања или брисања носа, пре руковања са сировинама, полупроизводима или производима/храном спремном за конзумирање, након руковања или припреме сирове хране, након руковања отпадом после чишћења опреме и просторија, након коришћења тоалета, након јела, пића или пушења;
- 4) Коришћење одговарајуће одеће и опреме током припреме и руковања сировинама и храном: заштитна радна одећа (мантили, кецеље), чиста радна обућа, рукавице, маске и капе.
- 5) Пресвлачење радне одеће између различитих производних процеса (руковање сировом и готовом храном) је обавезно;
- 6) У простору ресторана, док су за својим столом, лица могу боравити без маске. У свим осталим приликама боравка, доласка/одласка, наручиња, преузимања, коришћења санитарних просторија, морају да носе маску (или други вид заштитне покривке за нос и уста).
- 7) Поставити видно обавештење да је потребно да лица при доласку, боравку и одласку из ресторана задржавају међусобну удаљеност од 1,5 метар. У случају када није могуће држати растојање од 1,5 метар (нпр. директна комуникација) у служивање пожељно је вршити уз примену визира за запослене;
- 8) Распоред столова у затвореном и отвореном простору ресторана организовати тако да размак између лица која седе за истим или суседним столовима, не буде мањи од прописане социјалне дистанце од 1,5 метар. У супротном обезбедити физичке баријере (од плексигласа или другог пуног материјала) који ће делити простор између столова.
- 9) У поступку наплате услуга фаворизовати бесконтактно плаћање картицама (корисник прислања картицу аутомату зачитавање, без додира више од стране запосленог). Ако се услуга плаћа готовином, неопходна је дезинфекција руку/рукавица након сваке наплате, а пре било које друге радње;
- 10) У складу са могућностима, одвојити поступке наплате услуга од послова услуживања хране (запослени који послужује храну и пиће не треба да обавља наплату услуге);

- 11) Користити папирне меније за једнократну употребу који се бацају после сваког госта или евентуално меније за вишекратну употребу, погодне за дезинфекцију, који се морају дезинфиковати после сваког госта. Може се користити и истицање менија на површинама видљивим гостима како би се смањио контакт са могућим контаминираним површинама
- 12) Редовно чишћење и дезинфекција просторија, подова и опреме, средстава за рад и посуђа у ресторану и предмета који се често додирују (кваке, пултови, столови, столице, прекидачи за светло, славине и сл.). Повремено обавити и дезинфекцију приступних прилаза објекту. Сто и столице након одласка лица обавезно дезинфиковати. Обавезна је дезинфекција руку после сваке пружене услуге;
- 13) Избацити из употребе послуживање кечапом, сенфом, сосевима, уљем, слаником, шећером и слично из посуђа за заједничку употребу, као и самоуслуживање прибором из заједничких гондола. Не препоручује се послуживање хране по принципу "шведског стола".
- 14) Контролисати поступак прања посуђа – обавезно машинско прање или, ако за то нема услова, прање детерцентом на штовишо температури уз завршну дезинфекцију наменским дезинфекционим средством;
- 15) При коришћењу дезинфекционах средстава водити рачуна о правилној примени у складу са упутством производа везано за намену, концентрацију, начин примене и неопходно контактно време. Строго водити рачуна да дезинфекционо средство не дође у контакт са храном;
- 16) Топлотна обрада/кување производа где то технолошки поступци дозвољавају;
- 17) Избегавање преносне контаминације између термички третираних и нетретираних производа – чишћење и дезинфекција опреме и радних површина између различитих процеса припреме хране.
- 18) Приликом припреме хране потребно је придржавати се уобичајених принципа добре хигијенске праксе у припреми и манипулатији храном, са циљем смањења увек присутних ризика за све болести преносиве храном;
- 19) Обезбедити редовно уклањање отпада и смећа (канте за смеће са педалом за ножно отварање обложене пластичном кесом) из просторија тако да се могу испразнити без контакта са садржајем;
- 20) Обезбедити обележена места за хигијенско одлагање отпада у објекту – употребљених маски, рукавица и другог отпада – кеса у канти са педалом за ножно отварање. Отпад се сакупља у одговарајуће кесе које се даље третирају у складу са процедуром за управљање уз прописане мере заштите.
- 21) Осигурање одговарајуће вентилације у свим радним просторијама која спречава ширење вируса;
- 22) У простору ресторана што чешће проветравати просторије природном вентилацијом, отварањем прозора. Употребу централне климатизације зауставити или смањити уколико је то технички могуће;
- 23) На почетку и на крају радног дана добро проветрити све просторије, дезинфиковати све радне површине и опрему у ресторану, средства за рад, као и подове, и извршити уклањање отпада на хигијенски начин.

Такође, важно је да се субјекти у пословању храном, придржавају добрих произвођачих правила:

- 1) Сировина од које се припрема храна мора да потиче од здравих животиња;
- 2) Намирнице морају да испуњавају постојеће микробиолошке критеријуме за хигијену и безбедност хране;
- 3) Током припреме хране обавезно је користити воду квалитета воде за пиће;
- 4) Сирове и припремљене производе/храну чувати на прописаним температурама хлађења и/или замрзавања;
- 5) Замена одређених састојака у производу и/или промена амбалаже и самог процеса производње, ако на то указује постојећа ситуација.
- 6) Контролисати поступак прања посуђа – обавезно машинско прање прање на температури од 60 °C или, ако за то нема услова, прање детерцентом на што вишој температури уз завршну дезинфекцију наменским дезинфекцијоним средством. При коришћењу дезинфекцијоних средстава водити рачуна о правилној примени у складу са упутством производчика везано за намену, концентрацију, начин примене и неопходно контактно време, а посебно водити рачуна да дезинфекцијоно средство не дође у контакт са сировинама и храном.
- 7) Од стране самог субјекта, у зависности од врсте производа/припреме и анализе потенцијалних опасности и процене ризика, могу се предузети и друге неопходне мере.

МЕРЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ СИМПТОМА

Појаве симптома налик прехлади и грипу не значи да је особа инфицирана „COVID-19” вирусом. Обавезно је друштвено одговорно понашање појединаца/запослених, односно стриктно поштовање општих мера превенције, уз обавезне консултације са лекаром ако се појаве први симптоми прехладе или грипа.

Са појавом првих симптома обавезно је:

- 1) у најкраћем року, контактирати број телефона за конкретан град који се може наћи на веб сајту www.covid19.rs или консултовати изабраног лекара телефонским путем;
- 2) обавезно ограничити контакт са здравим особама („самоизолација”, док се не утврди узрок симптома), спречити ширење капљица респираторног тракта приликом кијања или кашљања (користити марамицу за једнократну употребу, односно кијати у надлактицу);
- 3) јавити се дежурној „COVID“, амбуланти ако се јаве типични симптоми као што су грозница, кашаљ или потешкоће са дисањем;
- 4) обавестити непосредног руководиоца.

II. Задужење за спровођење и контролу спровођења превентивних мера и активности:

Обавезе и одговорности у вези са праћењем и контролом примене мера безбедности и здравља на раду

Послови лица за безбедност и здравље на раду:

Лице за безбедност и здравље на раду у сарадњи са послодавцем планира, спроводи и подстиче примену превентивних мера, а нарочито:

- 1) учествује у изради Плана примене мера;
- 2) припрема писана упутства и инструкције за безбедан и здрав рад у циљу заштите здравља запослених од епидемије заразне болести о:
 - (1) редовном и темељном праћу руку водом и сапуном у трајању од најмање 20 секунди или коришћењу средстава за дезинфекцију на бази алкохола који садржи најмање 70-95% алкохола,
 - (2) правилном ношењу маски, њиховом редовном мењању у утврђеним роковима, као и хигијенском одлагању у кантама са поклопцем,
 - (3) честом проветравању радних и помоћних просторија,
 - (4) обавезној дезинфекцији руку пре уласка у просторије послодавца,
 - (5) држању обавезног растојања од других лица на удаљености од најмање 1,5 метар,
 - (6) редовном чишћењу и дезинфекцији свих површина и предмета,
- 3) Контролише примену мера које су утврђене у плану примене мера који доноси послодавац;
- 4) Врши контролу коришћења средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- 5) Сарађује са државним органима и даје потребна обавештења о примени превентивних мера безбедности и здравља на раду.

Обавезе запосленог:

Запослени је обавезан да:

- 1) спроводи све превентивне мере безбедности и здравља на раду како би сачувао своје здравље, као и здравље других запослених;
- 2) наменски користи прописана средства и опрему за личну заштиту на раду и да са њима пажљиво рукује, да не би угрозио своју безбедност и здравље као и безбедност и здравље других лица;
- 3) додатно брине о својој хигијени тако што ће редовно и правилно прати руке;
- 4) личну одећу држи одвојену од средстава и опреме за личну заштиту на раду и радног одела, уколико је запосленом, због природе посла који обавља, Актом о процени ризика прописано коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- 5) обавезно обавести послодавца уколико посумња на симптоме заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 код себе, код других запослених или чланова своје породице;

- 6) пре почетка рада прегледа своје радно место укључујући и средства за рад која користи, као и средства и опрему за личну заштиту на раду и да у случају уочених недостатака извести послодавца или друго овлашћено лице;
- 7) пре напуштања радног места, да радно место и средства за рад остави у стању да не угрожавају друге запослене;
- 8) у складу са својим сазнањима, одмах обавести послодавца о неправилностима, штетностима, опасностима или другој појави која би на радном месту могла да угрози његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених;
- 9) сарађује са послодавцем и лицем за безбедност и здравље на раду, како би се спровеле додатне неопходне мере за безбедност и здравље на раду.

Дужност организације рада на овај начин и примене плана превентивних мера постоји за све време док траје опасност од ширења заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-COV-2 на територији Републике Србије, односно док не престане да важи Одлука о проглашењу епидемије.

Надлежни орган може изменити обавезне превентивне мере - пооштрити или ублажити у зависности од измене епидемиолошке ситуације.

Послодавац је дужан да обезбеди организационе и материјалне услове за примену превентивних мера а руководство да прати примену истих у својој организационој целини.

Сви запослени и радно ангажовани су у обавези да се придржавају плана превентивних мера а који ће се мењати и допуњавати у складу са одлукама и мерама Владе Републике Србије, на основу континуираног праћења епидемиолошке ситуације у земљи и стручне процене републичког Кризног штаба и надлежних институција.

Проверу ефикасности примене мера безбедности и здравља запослених на раду код послодавца врши лице за безбедност и здравље на раду.

III. Мере и активности за поступање у случају појаве епидемије заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2:

Планом примене мера дефинишу се поступци код индикованих случајева COVID-19, важни телефони, поступак и начин информисања послодавца и надлежних органа, поступци транспорта и пребацивања у надлежну здравствену установу, идентификовање свих запослених који су непосредно били у контакту са зараженим.

Када послодавац посумња да запослени има симптоме болести сличне грипу или заразне болести COVID-19 као што су кашаљ, отежано дисање, повишена температура и грозница тада тог запосленог треба да изолује. Ако је могуће послодавац треба да запосленом обезбеди одвојену просторију и да обавезно отвори прозор.

Послодавац је дужан да одмах, од појаве симптома болести код запосленог или присутног лица, истог упути да се јави изабераном лекару у Дому здравља према пребивалишту и пријави опасну појаву која може да доведе до ширења вируса и да проузрокује код људи озбиљну инфекцију и болест.

Запослени који има симптоме COVID-19 мора да прекрије уста и нос заштитном маском и не сме да додирује друге запослене, површине и предмете.

Ако се потврди да запослени има COVID-19, тада је послодавац дужан да обавести све запослене о њиховој могућој изложености вирусу на радном месту, поштујући заштиту података о личности.

Послодавац је дужан да у случају појаве заразне болести обезбеди примену превентивних мера, а нарочито следећих:

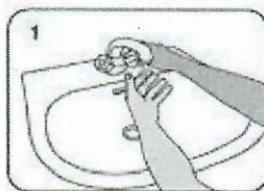
- 1) простор у коме је боравио запослени који је заражен се редовно (минимум 1 дневно) физички и хемијски дезинфекције (средствима за дезинфекцију на бази алкохола – аеросол, асепсол) и проветрава;
- 2) поштују се процедуре уласка и изласка у просторије послодавца, користе прописана средства и опрема за личну заштиту на раду и друге мере заштите током процеса рада;
- 3) организује се строга контрола дезинфекције простора и праваца кретања зараженог;
- 4) контакти запослених из организационе јединице у којој је боравио запослени који је заражен са другим запосленима се своде на нужне уз прописане мере заштите;
- 5) примењују се све друге мере по препоруци епидемиолога.

ПРИЛОГ 1

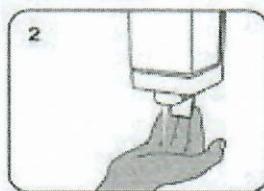
УПУТСТВО ЗА ПРАЊЕ РУКУ

ПРАЊЕ РУКУ ВОДОМ И САПУНОМ

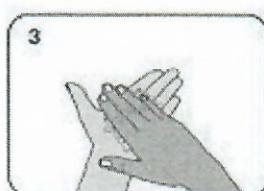
ЧИСТЕ РУКЕ – БЕЗБЕДНЕ РУКЕ
ПРЕВЕНЦИЈА БОЛНИЧКИХ ИНФЕКЦИЈА

Наквасити руке водом

Узети довољну количину течног сапуна да покрије све површине дланова

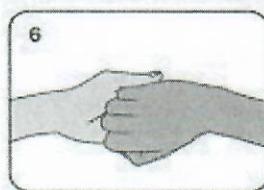
Трљати дланове један о други

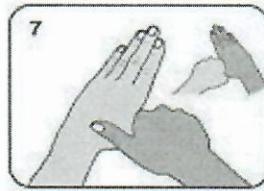
Испреплићуји прсте, трљати длан једне шаке о надлакницу друге

Испреплићуји прсте,
трљати дланове један о други

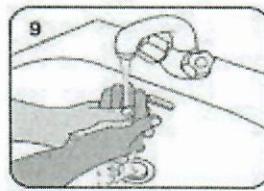
Прсте спојити у пределу јатодице,
савити их и трљати дарзалином
страном прстују о длан друге шаке

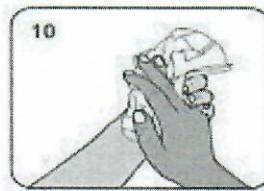
Шаком обухватити палац друге руке
и трљати га кружним покретима

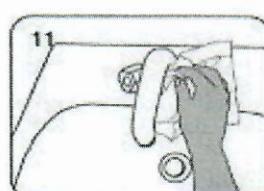
Прсте скупити на длан друге шаке
и трљати кружним покретима

Испрати руке водом

Осушити руку папирним убрусом...

...и њима затворити ставину...

...и ове руке су чисте,
и нога пацијента безбедна

ПРИЛОГ 2

УПУТСТВО ЗА УПОТРЕБУ ЗАШТИТНИХ МАСКИ

(Препоруке Министарства здравља РС и Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“, covid19.pc)

Званична обавеза је ношење заштитних маски на свим јавним местима у затвореном простору а званична препорука је ношење заштитних маски и на свим јавним местима на отвореном простору. Међутим, и у тим, и у свим другим ситуацијама, маска има врло мало ефекта уколико је не користимо исправно.

Наime, пирањем спољног дела маске, долазите у контакт са свим вирусима који су се можда на њој нашли, које даље можете да пренесете на лице (дисајне органе) и у организам.

С друге стране, унутрашњи део маске на овај начин такође може да постане контаминиран, па се губи ефекат. Дакле, важно је придржавати се упутства за употребу заштитних маски.

Како се ставља маска

- Маска мора да буде стерилна пре стављања. Уколико вам ју је неко дао голом руком, можете да повратите стерилност помоћу алкохола од минимум 70%.
- Пре стављања маске, добро оперите руке сапуном и водом, или их дезинфекцијте средством на бази алкохола или асепсолом.
- Маску из кутије/паковања вадите држећи је за трачице или ластиш који се налази са стране.
- Уколико маска има трачице за везивање, прво се везује горња трака, па онда доња.
- Горњи део маске треба да пријања уз нос, уколико маска има жицу у горњем делу, то можете да прилагодите руком.
- Доњи део маске мора да иде испод браде, дакле развуките маску лепо.
- Притисните маску тако да лепо пријања и након тога је више **не додирујте**.

Како се носи маска

- За почетак, тако што је не пипате, јер се са спољне стране налазе све бактерије, вируси и остали патогени који су се можда нахватали. Не желите да вам то заврши на рукама.
- Константна потреба за намештањем маске само доводи до додатног и беспотребног дирања лица. Избегавајте то.
- Произвођач маске има адекватно упутство и савете колико дugo треба да се носи. Придржавајте се тога.
- Генерално, маска може да се носи док не постане влажна.

Како се скида маска

- Маска се правилно скида хватањем за траке/ластиш. Не додирујте предњи део
- Заштитна маска се не сме одлагати на радне површине, у цеп, остављати да виси око врата јер тако и сама постаје извор инфекције.
- Након скидања, маска се одлаже у отпад, уколико је за једнократну употребу или пере, уколико је за вишекратну употребу.
- Обавезно оперите руке након скидања маске.

ПРИЛОГ 3

УПУТСТВО ЗА СКИДАЊЕ ЗАШТИТНИХ РУКАВИЦА

